

godt og lige ringe, enten vi faae det vedtaget eller ikke; her kan i det Høieste være Tale om større eller mindre Behagelighed. Det ærede Medlem citerede mærkelig nok nogle Ord af det ærede Medlem for Ribe Amts 4de Valgkreds (Lermansen) til Forsvar for sit Forslag. Jeg tror, at disse Ord være meget daarlig anbragte, forsaavidt han vilde mene, at det ærede Medlem netop skulde være en Støtte for Lovforslaget, thi det er ganske vist ikke Tilfældet. Der er Mening i Et af Lo, der er Mening i den absolute Frivillighed, og der er Mening i den absolute Tvang, men jeg kan virkelig ikke se, at der er Mening i begge Dele, at sætte Frivillighed og Tvang Side om Side med hinanden, thi dersom vi gjøre det, er dermed Frivilligheden slaaet ihjel. Jeg vil sige, at et af de Punkter, der ere mig mindre behagelige i Kommunalloven af 6te Juli 1867, er det, at der efter denne Lov kan ydes tvungne Bidrag til den fri Fattigklasse, thi jeg tror ganske vist, at det skader Frivilligheden overmaade meget. Jeg puffer ikke dette Princip, ført videre, og det undrer mig derfor meget, at det ærede Medlem paany har opstillet sine Forslag, skjøndt de ved forrige Behandling faldt mod et i al Fald, ikke ringe Flertal. Dernæst har et Flertal stillet et Endringsforslag under Nr. 5 til § 7 om, at der skulde indsættes et nyt Punktum, som skulde gaa ud paa, at Kirker, der eie sig selv, kunne udrede de Betsøftninger, hvorom der i det Foregaaende har været Tale. Jeg indser meget vel, at det jo i sig selv ikke er noget meget betydeligt, hvorom der er Tale, thi det er ikke store Udgifter, som der bliver Tale om, men der ligger et vigtigt Princip til Grund for Forslaget, og det er det, om det er berettiget, og rigtigt, at de Midler, som tilhøre disse Kirker, der eie sig selv, som det kaldes, hovedsagelig komme de Menigheder til Gode, for hvis Skyld disse Kirker ere, thi det er i mine Dine det samme som at Statskassen kommer til at støtte disse Menigheder; thi hvad er det, at Kirkerne eie sig selv, Andet end, at Staten eier dem. Der er der et stort Forhold, som rimeligvis i en nær Fremtid vil blive Gjenstand for en vidtløftig Forhandling — jeg tænker selvfølgelig ikke paa, at det skal ske i denne Samling, men at det vil ske i en nær Fremtid — og jeg tror derfor ikke, at vi ved denne Sags Brie Behandling skulle indlade os paa at gribe ind og afgjøre vigtige Principspørgsmaal. I Dvrigt ser jeg da ogsaa i Loven af 19de Januar 1863, at de Kirker, der eie sig selv, overhovedet ere solidarisk ansvarlige med hverandre i deres Gjældsforpligtelser. Jeg tror derfor, det er rigtigt, at Forslaget under Nr. 5 bliver forkastet. Hvad Endringsforslaget under Nr. 6 angaar, da har det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Anfjær) meget rigtigt opfattet, at der her var Noget, der greb ind i et for ham meget vigtigt Princip, og derfor vil det ærede Medlem ogsaa kunne forstaa, at jeg netop er en Medstander af ham

i dette Punkt, thi det er et af de Principer, hvorom det ærede Medlem og jeg paa ingen Maade kunne blive enige. Theoretisk kan han have en Slags Ret, men jeg siger ogsaa kun en Slags Ret i, at det maa være ligegyldigt, enten Tienyden eies af Een eller af selve Tiendeyderne, thi de samme Byrder maa komme til at paahvile dem. Det var nok omtrent det ærede Medlems Princip, at dersom det var rigtigt at paalægge Tiendeerne Byrder, saa maatte det ogsaa være rigtigt at paalægge Tiendeyderne Byrderne, naar de eiede Tienkerne. Jeg tror i Dvrigt, det vil være for vidtløftigt at komme ind paa at afhandle denne Sag; det Princip, det ærede Medlem opstiller, kan have en Slags theoretisk Rigtighed, men ogsaa kun en Slags, derimod faktisk og praktisk er det ikke rigtigt, thi i Praxis stiller det sig saaledes, at de Tiendeydere, der selv ere, komme til at eie deres Tiende, ere dog en Gang i sin Tid med mindre Ret blevne paalagte denne Byrde, i alt Fald er der Mange, der med mindre Ret ere slupne for at svare den, og de, have nu paa sine Steder været saa heldige at faae den Uret, som en Gang var tilføjet dem, tildels afløst derved, at de selv have kjøbt deres Tiende og maasse faaet den for en billig Penge, fordi man endog har været velvillig imod dem, det er den faktiske Tilstand. Hvad derimod angaar Mange af dem, der eie Tienkerne, da ere deres Forsædte med Uret eller i alt Fald med mindre moralisk Ret, komme til at eie disse Tienker, om de end være juridisk berettigede dertil. Nu siger man vel, at de ere gaaede i Søndel og Bændel og ere gaaede over til den Enkelte, men den Enkelte maa netop have vidst, hvilke Byrder han udsatte sig for, og at det ingenlunde var Meningen, at han dermed skulde berige sig selv, men at Meningen kun var den, at Midlerne skulde benyttes i Kirkens Lære og i Kirkens Interesse. Jeg kan derfor ikke se Andet, end at der ogsaa her foreligger et vigtigt Principspørgsmaal, og netop derfor mener jeg, at det er bedst, vi beholde § 8. Jeg kan være enig med det ærede Medlem for Veile Amts 5te Valgkreds (S. Sørensen), der jo ved forrige Behandling fremhævede, at det vilde se noget besynderligt ud, om rige Folk saaledes skulde blive fri for at deltage i disse Byrder, fordi de nu engang eiede tiendefrie Gaarde. Jeg tror, at det for Lighedens og Principets Skyld vil være rigtigt, at vi beholde § 8, og jeg tror, som jeg har paavist, at man i Praxis vil komme til et noget andet Resultat end det, som det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds theoretisk er kommet til.

Formanden: Der er endnu indtegnet 4 Talere, nemlig Folketingsmændene for Præstø Amts 6te Valgkreds (Bosjen), for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Kosob), for Bornholms Amts 2den Valgkreds (Dam) og for Viborg Amts 2den Valgkreds (Anfjær). Efter mit Skjøn over